ABY ČÍTANIE BOLA HRA
HUPSOV ŠLABIKÁR

Mgr. Zuzana Hirschnerová, PhD.
Mgr. Gabriela Futová
Mgr. Rút Dobišová Adame

aitec
vydavateľstvo

Ucelený súbor učebníc, písaniek a iných podporných didaktických materiálov

Moderná aplikácia analyticko-syntetickej metódy, využívané prvky aj iných metód

Metodické komentáre

Návrhy príprav

Unikátne autorské texty Gabriely Futovej

Súbor troch na seba nadväzujúcich seminárov sprevádzajúcich učiteľov celým ročníkom

Čítanie v 1. ročníku

Šlabikárové obdobie

Čítankové obdobie

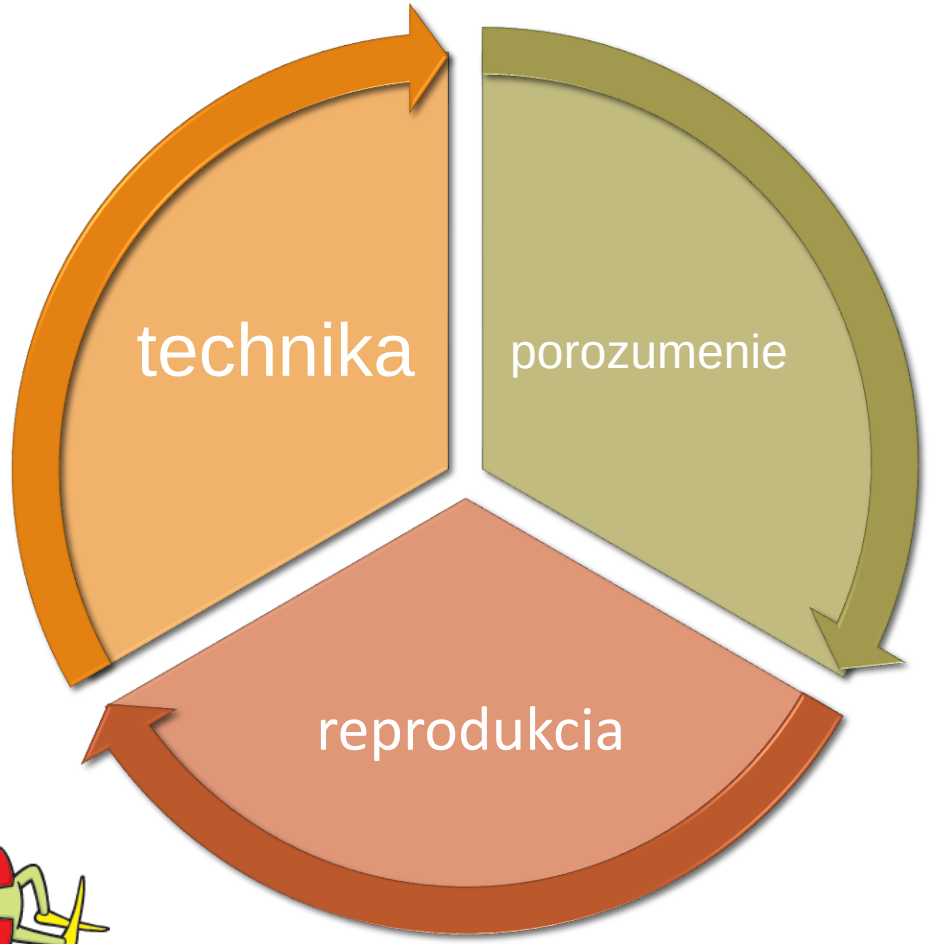

Čitateľská gramotnosť PIRLS – 1.ročník

Schopnosť identifikovať informácie explicitne formulované v texte

Schopnosť dedukovať z textu

Schopnosť interpretovať a integrovať informácie z textu

Schopnosť kriticky analyzovať a hodnotiť text

Podľa Liptáková, Sochovičová, 2008, s. 4

aitec vydavateľstvo

Základná orientácia k tematickému zaradeniu textu

Motivačná postavička prináša nové informácie

Ilustrácie napomáhajúce porozumeniu textu, aktívna práca s ilustráciou

Úlohy sprevádzajúce kognitívne procesy pri porozumení textu

72 ČITANIE O ŠKOLE | ČITANIE O RODINE | ČITANIE O PRÍRODE | ČITANIE O VEĆIACH | ČITANIE ROZPRÁVOK 73

František Hrubín

Kuriatko v obilí

A kto čakal – hneď sa dočká.
Rozpovedz nám, rozprávočka,
čo to bolo s kuriatkom!

Zablúdilo, chúďatko,
za stodolu, medzi polia.
Čivká, čivká, nôžky bolia.

Zablúdilo v obilí,
z veže večer zvonili.

Čivká, krídla zložilo si
a ten drobný ovsík prosí:

„Kde je moja mamička?“

„Nech ti povie pšenička!“

Beží kurča medzi polia,
čivká, čivká, nôžky bolia.

„Pekne prosím, pšenička,
kde je moja mamička?“

Pšenica len: asi... asi,
šuští, šumí, spomína si,
hlava k zemi zvážená...

„Skús sa spýtať jačmeňa!“

Jačmeň syčí: „Popros žito,
popros žito, povie ti to!“

Hospodársky dvor je dvor pri dome, kde chováme domáce zvieratá.

Kurča hľadá žitné pole
ale to je dávno holé.

A cez suché strniská
vietor ticho zapíska:

„Veď si doma, pri stodole!
To je dvor a to je pole
a na dvore mačka pradie,
tvoja mamka krídlatá
zobká zrnká na záhrade
a s ňou malé kurčatá.“

„Ďakujem ti, už tam letím!“

„Pozdrav v sýpke moje deti!“

„Koho, milé políčko?“

„Zrnko, zrnko, zrniečko!
Nech sa ku mne z jari hlási,
vychováme nové klasy!“

A tak mamu zakrátko
našlo si to kuriatko.

preklad © Milan Rúfus, dedičia

1. Porozprávaj, o čom bola báseň.
2. Vyhľadaj v texte vetu, ktorou sa kuriatko pýtalo na svoju mamičku. Vetu podčiarkni.
3. Označ v hornej časti strany témy, ktoré by si priradil/-a k prečítanému textu.

Autorské okienko – Gabika Futová

Hra ako vyučovacia metóda

- sociálna interakcia
- rozvoj kreativity
- rozširovanie slovnej zásoby
- prevencia pred poruchami učenia

Hra rozvíja

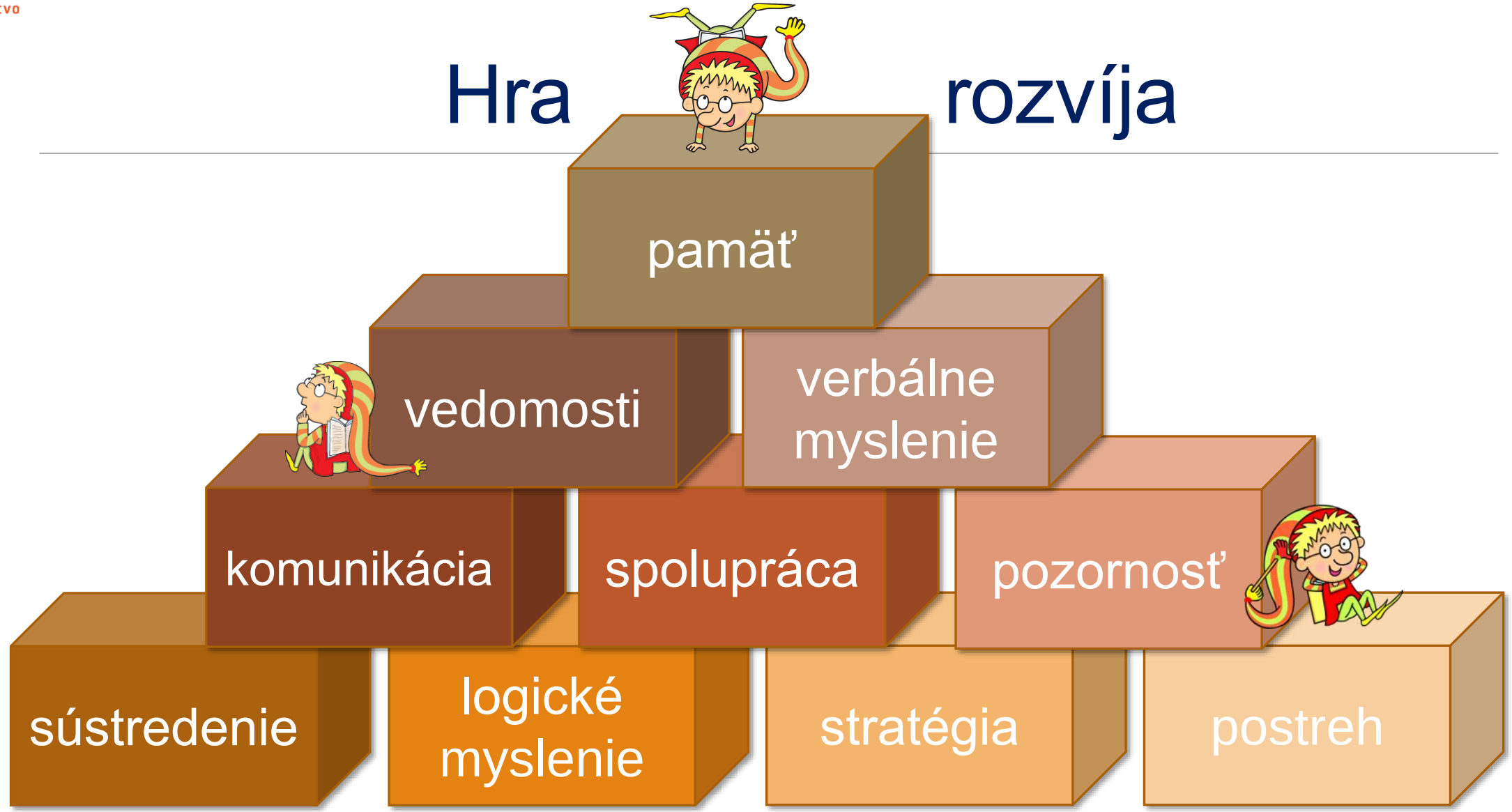
pamäť
vedomosti
verbálne myslenie
komunikácia
spolupráca
pozornosť
sústredenie
logické myslenie
stratégia
postreh

Skôr ako sa začneme hrať

- poznanie hry
- cieľ hry:
  - rozvoj čítania s porozumením
  - nácvik techniky čítania
  - rozvoj slovnej zásoby
  - precvičenie slovnej zásoby
  - zvýšenie motivácie k čítaniu
- aplikovanie hry na zvládnutie didaktického cieľa...

Skôr ako sa začneme hrať

- ... správne načasovanie
- pravidlá hry
- priebežná motivácia *(Nehráme sa preto, aby sme vyhrali, ale preto, aby dieťa zabudlo, že sa učí!)*
- vyhodnotenie – víťaz nie je jeden

Hra v čítankovom období

- balansujeme medzi technikou a porozumením
- zaradenie hry na začiatok hodiny
- technika – ľahšie vybavenie slova pri čítaní – sústredenie na čítanie s porozumením

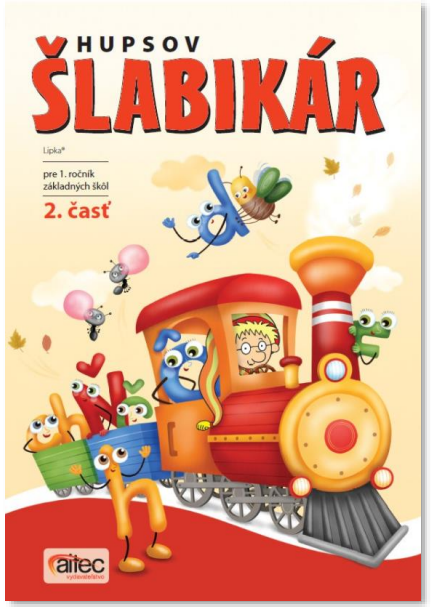

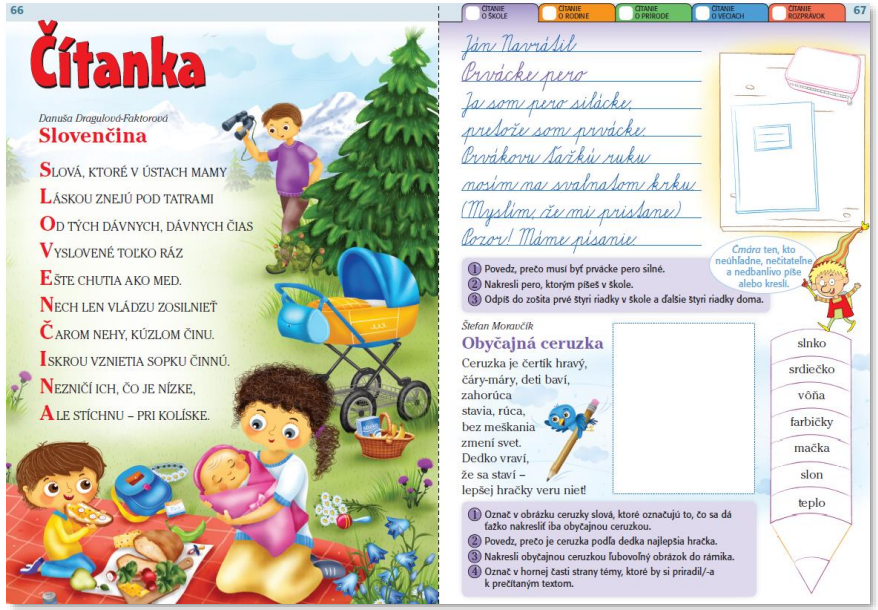

aitec vydavateľstvo

Krista Bendová

Štvorfarebné mačiatko

Elenka mala trojfarebné mačiatko: bielo-čierno-hrdzavé. Okrem toho mala aj školskú aktovku s dvoma priehradkami: jednu na knihy, druhú na desiatu.

Raz ráno behalo mačiatko po kuchyni, čuchlo si k aktovke a zavoňalo šunkovú žemľu. Nuž pustilo sa ta, odkiaľ sa šírila vôňa, až sa dostalo do prvej priehradky a do papierového vrecka. Celkom dobre sa k tej žemličke zmestilo, lebo to bolo veľmi malé mačiatko.

Potom sa zmestilo ešte lepšie, lebo zjedlo šunku aj kus tej žemličky. Tak sa napapkalo, až zaspalo.

Elenka pochytila aktovku, rozbehla sa do školy a dve hodiny sa učila písať a čítať. Potom bola veľká prestávka a Elenka odrazu pocítila, že je hladná.

„Teraz už zjem desiatu," povedala si a vytiahla z aktovky vrecko.

Roztvorila ho a vraví: „Dnes je tá žemlička akási chlpatá! Ktovie, či nesplesnela!" Stisla chlpatú žemličku – a tá prežalostne zamňaukala.

„Pani učiteľka, moja žemlička mňauká," zľakla sa Elenka.

„Ukáž," povedala učiteľka a vytiahla celú žemličku z vrecka.

Žemlička urobila hup a skočila na stôl, rovno do kalamára s červeným atramentom.

„To som ešte nevidela," povedala pani učiteľka.

„Veď tá tvoja žemľa má aj nohy a chvostík!"

Deti sa smiali a Elenka mala potom štvorfarebné mačiatko: čierno-bielo-hrdzavo-červené.

© Krista Bendová, dedičia

1. Prezri si Elenkinu lavicu na obrázku a povedz, čo je podľa teba *kalamár*.
2. Povedz, od čoho by sa vo vašej triede mohlo mačiatko zašpiniť.
3. Podčiarkni v celom texte červenou farbičkou slovo *Elenka*. Napíš, koľkokrát sa v texte nachádza. ☐
   Podčiarkni v celom texte hnedou farbičkou slovo *mačiatko*. Napíš, koľkokrát sa v texte nachádza. ☐
4. Označ v hornej časti strany témy, ktoré by si priradil/-a k prečítanému textu.

František Rojček

Futbal v abecede

Keď písmená futbal hrajú, guľaté **o** soptí.

V abecede vždy ho majú iba miesto lopty.

Urazené **o** sa skrylo v knižke do obalu.

Dnes písmená v abecede budú bez futbalu.

1. Podľa textu a obrázka porozprávaj, ako sa dá športovať s písmenami.
2. Povedz, ako by sa dalo športovať s písmenom **L**.

Tomáš Janovic

Hodina kreslenia

Nakreslite dom.
Áno, to je dom.
Vedľa neho strom.
Áno, to je strom.
A teraz mi nakreslite,
akú má strom vôňu.

„Beda,
to sa nedá!"
Čoby nedá!
Do obchodu zabehnite po ňu!
„Jéééj!
Veď tam majú jablkový sprej!"

Tak a teraz vonia strom,
vonia dom
aj s výkresom.

1. Pokús sa podľa textu nakresliť obrázok. Povedz, čo sa na strome z básne nedá nakresliť.
2. Povedz, čo ste kreslili/maľovali na hodine výtvarnej výchovy.
3. Označ v hornej časti strany témy, ktoré by si priradil/-a k prečítaným textom.

Šlabikár str. 69
Prezentácia
zostavovanie slov

Hra HODINA KRESLENIA

Pravidlá hry:

1. Hráči hádžu obidvomi kockami naraz, v hádzaní sa striedajú.
2. Prečítajú to, čo vznikne spojením písmena a slabiky.
3. Ak má vzniknuté slovo význam, pokúsia sa ho nakresliť, prípadne napísať.
4. Vyhráva ten hráč, ktorý nakreslí/napíše viac slov.

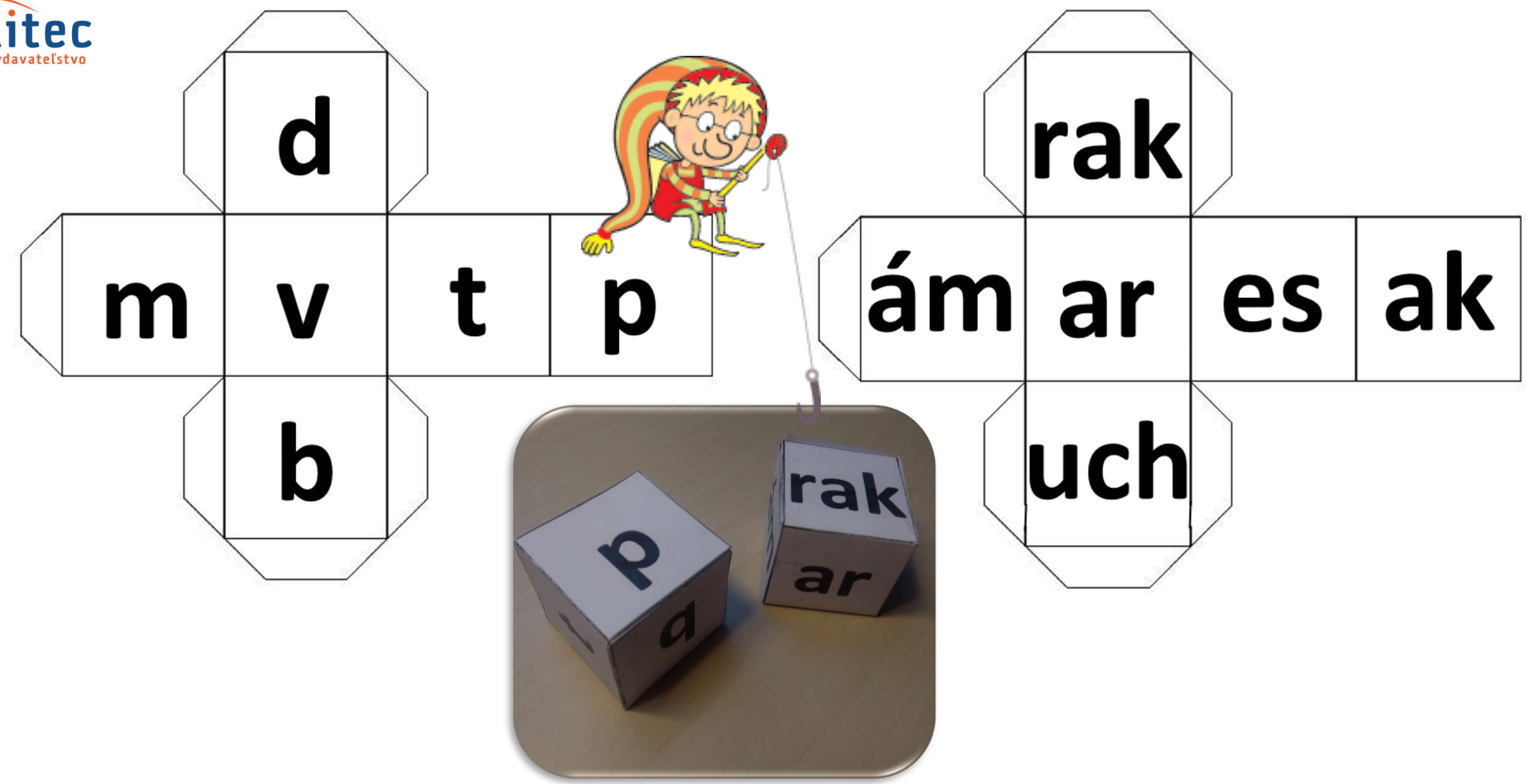
d
m
v
t
p
b
rak
ám
ar
es
ak
uch
p
d
rak
ar

mrak	drak	prak	vrak	brak	trak
mar	dar	par	var	bar	tar
mes	des	pes	ves	bes	tes
mak	dak	pak	vak	bak	tak
much	duch	puch	vuch	buch	tuch
mám	dám	pám	vám	bám	tám

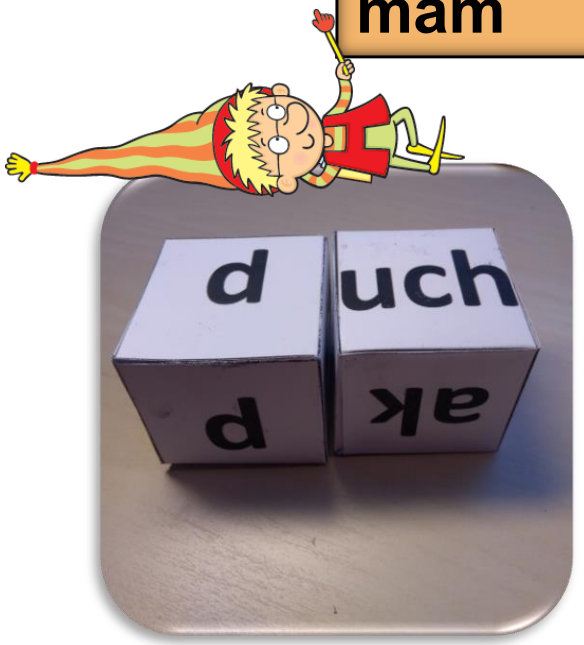

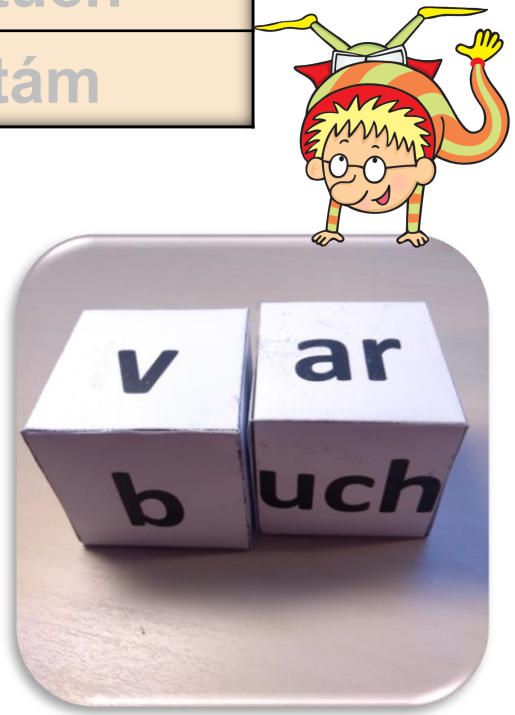

Šlabikár str. 70
Prezentácia
Skladanie viet

Ján Uličiansky

Neviditeľný dom

Raz večer sa ozve z okna: „Dominik, poď domov!“
A Dominik nič. Hrá sa v pieskovisku a robí sa, že nepočuje.
Ďalej hĺbi tunel.
Po chvíli sa ozve z domu: „Dominik, už aj!“
A Dominik nič. Ďalej sa hrá v pieskovisku,
robí sa, že nepočuje, hĺbi v piesku dlhý tunel.
A z domu sa ozve tretí raz: „Dominik, domov!“
Ale Dominik zasa nič... Keď dokončil dlhý tunel,
poobzeral sa dookola – a tam tiež nič! Domu nikde!
„Mamá!!“ hľadá Dominik svoj dom, ale dom sa robí, že je neviditeľný.

„Mamááá!!“ volá Dominik po chvíli, ale dom sa ďalej robí neviditeľný,
a preto ho Dominik nemôže nájsť. Kam sa teraz podeje?
„Mamááááá!!!“ volá Dominik tretí raz a vtom
ho ktosi chytí za ruku a vovedie ho do toho neviditeľného
domu. Dominik nevie vydať zo seba ani hlások. Vie iba, že
tá ruka patrí jeho mame a že by už nikdy nechcel zažiť to,
aby sa jeho dom robil neviditeľným...

1. Povedz, prečo sa dom urobil pred Dominikom neviditeľným. Môže sa to stať aj v skutočnosti?
2. Povedz, aké pravidlá by sme mali dodržiavať pri rozprávaní s rodičmi.
3. Označ v hornej časti strany témy, ktoré by si priradil/-a k prečítanému textu.

Jogurtovo-jahodová zmrzlina

Na štyri porcie budeš potrebovať:

- misku jahôd,
- 2 tégliky jogurtu,
- 3 lyžice práškového cukru,
- 1 balíček vanilínového cukru,
- 2 tégliky smotany na šľahanie.

1. Jahody dobre umy a rozdeľ na malé kúsky.
2. Kúsky jahôd zmiešaj s jogurtom, práškovým cukrom a vanilínovým cukrom.
3. Potom zo smotany ušľahaj šľahačku a opatrne ju vmiešaj do jogurtovo-jahodovej zmesi.
4. Dobre premiešaj a rozdeľ do štyroch plastových mištičiek, ktoré predtým vypláchni vodou.
5. Plné misky odlož asi na 5 hodín do mrazničky.
6. Stuhnutú zmrzlinu vyklop na tanieriky a ozdob šľahačkou a jahodami.

Recept je návod na prípravu jedla.

1. Očísluj obrázky podľa postupu opísaného v texte.
2. Navrhni, ktoré ovocie by sa pri výrobe zmrzliny mohlo použiť.
3. Povedz, pri akej príležitosti by ste vo vašej rodine pripravovali zmrzlinu.
4. Označ v hornej časti strany témy, ktoré by si priradil/-a k prečítanému textu.
5. Vytvor krátky recept na zdravé raňajky.

Hra NEVIDITEĽNÝ DOM

Pravidlá hry:

1. Hráč hádže kockou 4-krát, prípadne naraz štyrmi kockami.
2. Z každého stĺpca prečíta slovo, ktoré prislúcha danej hodnote na kocke.
3. Zo slov hráč zloží vetu, ktorú napíše.
4. Vyhráva ten hráč, ktorý za daný čas vytvorí najviac viet.
5. Vety nemusia dávať logický zmysel, môžu byť vtipné.

aitec vydavateľstvo

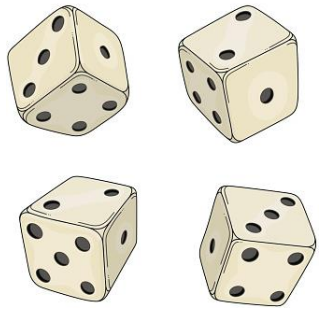

	1	2	3	4
	Dominik	hĺbi	veľký	tunel.
	Mama	varí	dobrý	obed.
	Dominik	hľadá	svoj	domov.
	Otec	opravuje	pokazený	televízor.
	Dominik	nechce	neviditeľný	dom.
	Mama	maľuje	pekný	obraz.

aitec vydavateľstvo

Šlabikár str. 78

Jozef Pavlovič

Domáci orchester

Náš dedko je hluchý, babka nepočuje. Otec s mamou sú chudobní na hudobný sluch. Mojich bratov a sestry odmietli prijať do školského spevokolu. Najďalej som to však dotiahol ja – prepadol som z hudobnej výchovy... Napriek tomu všetkému máme doma orchester.

Zuní v ňom kávový mlynček, bzučí mixér, čajník píska na píšťalke. Hrncová pokrievka vzrušene trieska ako činela, varecha nadšene bubnuje. Otec hrá virtuózne na holiacom strojčeku, sestra na féne. Brat rytmicky pribíja do betónového panelu obraz pána Beethovena, babka vŕzga hudobne nadanou skriňou.

K širokej stupnici zvukov pridáva sa aj rúra na pečenie. Vyludzuje horúcu, smažívú melódiu.

Kto by sa teda čudoval, že sa v kúpeľni roztancovala práčka?

To sa jej tancuje, keď jej vyhráva náš veľký domáci orchester!

1. Vpíš do bublín zvuky, ktoré môžu vydávať predmety na obrázkoch.
2. Uvažuj, čo asi spôsobilo, že nikto z rodiny nehral na žiadnom hudobnom nástroji.
3. Prečítaj slová a vysvetlenia významu. Priraď ich správne k sebe.
4. Označ v hornej časti strany témy, ktoré by si priradil/-a k prečítanému textu.

orchester | Beethoven | meno hudobného skladateľa

skupina hudobníkov, ktorí spoločne hrajú hudobnú skladbu na rôznych hudobných nástrojoch

Ľubomír Feldek

Ako sa robí dom

Stojí, stojí, stojí dom.
Čo za diery sú to v ňom?

Dolu, tam je taká diera,
ktorú brána uzaviera.

Nad bránou sú v druhej diere
otvorené sklené dvere.

A dverami z domu von
vybehol pes Boby.
A čo teraz robí on?
Padá?

Ale čoby.
Nad bránou je ešte strieška,
na tej strieške ešte mriežka,
a keď z toho domu von
vybehol pes Boby,
posadil sa –

– na balkón.
Tak sa ten dom robí.

1. Porovnaj domy na obrázku. Vyfarbi ten, o ktorom sa píše v básni.
2. Prečítaj riadok, v ktorom je napísané slovo *mriežka*. Vysvetli význam tohto slova v texte.
3. Označ v hornej časti strany témy, ktoré by si priradil/-a k prečítanému textu.

Hra DOMÁCI ORCHESTER

Pravidlá hry (2 a viac žiakov):

- Hráči hádžu kockou, v hádzaní sa striedajú.
- Prečítajú ľubovoľné slovo alebo slovné spojenie, ktoré sa nachádza pod daným číslom.
- Ak slovo správne prečítali, vyfarbia ho.
- Vyhráva ten hráč, ktorý prvý vyfarbí riadok, viac slov ako súper...

mixér	rádio	počítač	kanvica	mobil	kladivo
kávový mlynček	práčka	šijací stroj	žehlička	tablet	vŕtačka
kávovar	umývačka	klávesnica	odšťavovač	zvonček	hodiny
čajník	šľahač	mlynček na mak	rúra	hrniec	hriankovač
fén	strojček	varecha	mikrovlnka	strúhadlo	Digestor
televízor	kefka	vysávač	ventilátor	skriňa	metla

mixér	rádio	počítač	kanvica	mobil	kladivo
kávový mlynček	práčka	šijací stroj	žehlička	tablet	vŕtačka
kávovar	umývačka	klávesnica	odšťavovač	zvonček	hodiny
čajník	šľahač	mlynček na mak	rúra	hrniec	hriankovač
sušič vlasov	strojček	varecha	mikrovlnka	strúhadlo	digestor
televízor	kefka	vysávač	ventilátor	skriňa	metla

mixér	rádio	počítač	kanvica	mobil	kladivo
kávový mlynček	práčka	šijací stroj	žehlička	tablet	vŕtačka
kávovar	umývačka	klávesnica	odšťavovač	zvonček	hodiny
čajník	šľahač	mlynček na mak	rúra	hrniec	hriankovač
fén	strojček	varecha	mikrovlnka	strúhadlo	Digestor
televízor	kefka	vysávač	ventilátor	skriňa	metla

Šlabikár str. 80
Prezentácia
Nájdi rozdiel

Milan Ferko

Tajomstvo hračiek

Neskoro v noci,
keď spia už aj veľkí ľudia,
na signál píšťalky
sa hračky v skrinkách budia
a potichučky, aby
nerušili deti spiace,
púšťajú sa do svojej
každodennej práce:

lopta sa cvičí padať rovno do bránky,
víly si šijú nové volánky,
kocky sa hrajú na dláždenú cestu,
princ Bajaja si ide po nevestu,
formičky hľadia do kuchárskej knihy,
koník sa učí, kde je hota a kde čihi,
žabka sa snaží skákať celkom sama,
bábika správne vyslovovať ma-ma,
bicykel kupuje od pumpy liter vzduchu,
vrtuľník od postieľky odháňa zlú muchu
a telefón – ten stráži každé haló,
aby sa deťom sladko buvinkalo.

© Milan Ferko, dedičia

Buvinká ten, kto spí.

1. Povedz, čo robia hračky na obrázku.
2. Nakresli na papier svoju obľúbenú hračku.
3. Povedz, čo by mohla robiť tvoja obľúbená hračka, keď spíš.
4. Označ v hornej časti strany témy, ktoré by si priradil/-a k prečítanému textu.

Ján Navrátil

Valibuk a Janko Hraško

Vybral sa raz Valibuk
do bučiny zvaliť buk.
Tisne, šklbe, ale buk
neurobí ani puk.
„Nedokážeš zlomiť drevo?"
smeje sa mu Lomidrevo.
Tisnú, šklbú, ale buk
neurobí ani puk.
„Pre dvoch je to práca ťažká."
Zavolali Janka Hraška.
Tisnú, šklbú, zrazu puk!
Už sa rúti veľký buk.
Janko Hraško strčil si ho
ako pierko za klobúk.

1. Vysvetli, podľa čoho vznikli mená *Valibuk*, *Lomidrevo* a *Janko Hraško*.
2. Povedz, ktorá z týchto rozprávkových postáv bola najsilnejšia.
3. Vyhľadaj a podčiarkni vetu, v ktorej sa hovorí, čo spravil Janko Hraško s veľkým bukom. Vysvetli jej význam.
4. Označ v hornej časti strany témy, ktoré by si priradil/-a k prečítanému textu.

Hra TAJOMSTVO HRAČIEK

Pravidlá hry (2 a viac žiakov):

- Hráči hádžu naraz dvoma kockami, v hádzaní sa striedajú
- Prečítajú slovo, ktoré sa nachádza v danom riadku a stĺpci a vznikne ako prienik oboch čísel
- Ak slovo správne prečítali, vyfarbia ho
- Vyhráva ten hráč, ktorý prvý vyfarbí stĺpec, riadok, viac slov...

	auto	bicykel	lietadlo	balón	píšťalka	bager
	bábika	kocky	kniha	koleso	žabka	vláčik
	lego	robot	formičky	bránka	pumpa	zajačik
	macko	loď	kýblik	telefón	kolobežka	korčule
	kočík	koník	pexeso	švihadlo	posteľ	trúbka
	lopta	bubon	lopatka	vrtuľník	víla	korálky

aitec vydavateľstvo

	auto	bicykel	lietadlo	balón	píšťalka	báger
	bábika	kocky	kniha	koleso	žabka	vláčik
	lego	robot	formičky	bránka	pumpa	zajačik
	macko	loď	kýblik	telefón	kolobežka	korčule
	kočík	koník	pexeso	švihadlo	posteľ	trúbka
	lopta	bubon	lopatka	vrtuľník	víla	korálky

Ďakujeme za pozornosť!